

Tervehdyspuheenvuoro
Pohjois-Pohjanmaan maakuntapäivät Oulussa
1.11.2021 klo 12.00
Oulun kaupunginteatteri, Kaarlenväylä 2, Oulu

Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen

PUHE

Hyvät pohjoispohjalaiset, arvoisat juhlavieraat,

oululaisena ja pohjoispohjalaisena olen otettu mahdollisuudesta tervehtiä 90-vuotiasta Pohjois-Pohjanmaan liittoa. Kunnia tuntuu aivan erityiseltä, sillä itselleni liitto on ollut merkittävä väylä tutustua paitsi alueelliseen päätöksentekoon, myös alueelliseen yhteistyöhön ja omiin juuriin entistä vahvemmin. Kun näissä tehtävissä on, oppii laaja-alaisesti sen, mistä on lähtöisin, kun on lähtöisin Pohjois-Pohjanmaalta. Sitä tunnetta kuvastaa hyvin oululaisrunoilija Samuel Gustaf Berghin (1803-1852) runo *Oma maa*:

*Oi Te' pohjolan kesäiset yöt, jona aurinko loistaa
Myötensä päillyen veen vienosa taivahan kans'!
Teille jos Onnitar sois mun vielä, niin tuntisin kaikki
Saaret ja salmet ja myös taivaalla tähet ja kuun.
Siellä mun huoleni on, ja siellä ne muinosat muistot,
- Sinne mun kultani jäi, sinne mun ystävät myös. –
Huoleti kiitelköt muut Alpein seutuja kauniiks';
Kauniimpi, kalliimpi on mulla mun syntymä maa.*

Voin samaistua vahvasti Berghin runon tunteisiin. Pohjois-Pohjanmaa on ennen kaikkea koti. Kun työviikon jälkeen Ouluun tullessa junan ikkunasta avautuva maisema pakenee kauemmas horisonttiin, tuntuu, että rintakehä aukeaa ja on kevyempi hengittää. Kun maiseman mäet ja nyyppylät tasaantuvat, tasaantuvat myös kiireiset ajatukset ja seesteisyys valtaa mielen. Kotiinpaluu asettaa asiat kirjaimellisesti perspektiiviin. Täällä ihmisen on hyvä asettua aloilleen.

Vahva tunneside ei rajoitu ainoastaan maisemaan. Myös meistä pohjoispohjalaisista tuntuu huokuvan tiettyä vakautta ja varmuutta. Tunne on vaikea pukea sanoiksi. Kun katsoo silmiin pohjoispohjalaista, ei edessä ole minkäänlaista teennäisyyden verhoa. Oululaisittain sanottaisiin, että ollaan ölövejä. Eli luotetaan terveellä tavalla itseän ja rohjetaan olla ja kohdata toinen silmän tasalta, suoraan ja välittömästi. Pohjoispohjalaiselle poliitikon ei auta heilutella huulia tavan vuoksi. Pitää olla aidosti läsnä, puhua asiaa ja näyttää myös teoin, että sanat pannaan toteen. Toisaalta suoruus, selkeys ja avoimuus varmistavat, että pohjoispohjalaisen kanssa puhuessa tuntee seisovansa vankalla maaperällä, jossa luottamus ansaitaan ja sitä vaalitaan. Olen aika varma, että tämä ominaisuus edesauttaa kykyämme verkottua ja tehdä yhteistyötä. Reiluun kaveriin on helppo luottaa.

Hyvät ystävät,

1930-luvun alussa perustettu, tänä vuonna 90-vuotta täyttänyt Pohjois-Pohjanmaan liitto on tehnyt pitkän päivätyön alueemme edunvalvonnassa ja alueellisessa yhteistyössä ja koordinaatiossa. Liitossa on nähty niin nuoren isänmaan kuohuvat vuodet, jälleenrakennuksen aika kuin 80-luvun nousukiito ja sitä seurannut romahduksen ja epävarmuuden aika. Liitto on todistanut Suomen

liittymisen Euroopan unioniin ja nähnyt maailman valtapolitiikan muutokset kaksinapaisuudesta monenkeskiseen yhteistyöhön.

Pohjois-Pohjanmaalla ja Pohjois-Pohjanmaan liitolla on pitkä ja arvokas historia, mutta itse uskon, että tulevaisuudessa roolimme ainoastaan korostuu. Nostan seuraavaksi esille kolme kysymystä, joiden toteuttamisessa näen, että Pohjois-Pohjanmaan liitolla on merkittävä rooli alueemme vahvana yhteistyöelimenä, äänenkannattajana, osaajana ja mahdollistajana.

Ensiksi, meidän on tehtävä Pohjois-Pohjanmaasta hyvinvointitalouden lippulaiva. Vuonna 2019 veimme Suomen EU-puheenjohtajuuskaudella eteenpäin hyvinvointitalouden käsitettä, joka katsoo taloutta laajemmassa kulmassa ja tunnistaa taloudellisen menestyksen ja hyvinvoinnin kohtalonyhteyden. Tätä ajattelua tulisi entisestään juurruttaa myös Pohjois-Pohjanmaalle ja juuri nyt on oikea hetki varmistaa, että kuljemme kehityksen eturintamassa.

Ihmisten hyvinvoinnin parantaminen ja laaja-alainen turvaaminen luovat pohjan pohjoisen Suomen menestykselle. On tärkeää nähdä, että ihmisten hyvinvoinnin parantaminen on paitsi politiikan kovaa ydintä, myös kovaa bisnestä, jonka varaan voidaan rakentaa myös taloudellista menestystä. Pohjois-Pohjanmaalla on tällä saralla vankkaa osaamista, Ourasta terveydenhuollon innovaatiotoimintaa edistävään OYSTER-hankeeseen. Erilaiset hyvinvointitekniikat voivat parantaa arkea, luoda uutta työtä ja kehittää edelleen innovaatioita. Samalla ne voivat myös antaa meille uudenlaista näkökulmaa siihen, miten vastaamme erilaisiin hyvinvointiin liittyviin haasteisiin entistä paremmin tulevaisuudessa.

Hyvinvointimme muodostuu pienistä arjen palasista, joiden on oltava elämässä kohdillaan. Maakuntamme edunvalvojana maakuntaliitto on kytköksissä hyvinvointitalouden jokaiseen kulmaan: sillä on merkittävä rooli alueemme yritteliäisyyden, innovaatioiden ja elinkeinoelämän rajapinnassa. Toisaalta liitossa nähdään myös ruohonjuuritasolta ne edellytykset, joita hyvä arki ja elämä Pohjois-Pohjanmaalla vaativat. Pidänkin Pohjois-Pohjanmaan liittoa luontevana tahona viemään toiminnassaan eteenpäin strategisesti hyvinvointitalousajattelua alueellamme ja vankistamaan näin niin alueemme elinvoimaisuutta kuin ihmisten hyvinvointia.

Elämme Suomessa jännittävää murrosvaihetta. Sote-uudistus on viimein saatu valmiiksi ja pitkä epävarmuuden aika suomalaisten sosiaali- ja terveystalouden järjestämisen tulevaisuudesta on päättynyt. On tietysti selvää, että esimerkiksi vuosikymmenten aikana syntyneitä terveyseroja ei nuijan kopautuksella poisteta, mutta nyt tiedämme ne raamit, joissa tulevaisuudessa tulemme toimimaan. Valta ja vastuu siirtyvät alueille ja alkuvuodesta Suomessa käydään historian ensimmäiset aluevaalit, joissa valitut päättäjät ovat jatkossa keskeisessä roolissa tulevaisuuden hyvinvointipalvelujen kehittämisessä ja turvaamisessa. Myös alueellinen yhteistyö saa aivan uudenlaista painoarvoa. Muutos voi osaltaan avata myös ovia maakuntien tehtävien laajempaankin tarkasteluun.

Toiseksi, meidän on lujitettava Pohjois-Pohjanmaan asemaa pohjoisen vankkana veturina. Jotta maamme aluerakenne olisi tasapainoinen, maamme tarvitsee vahvan pohjoisen keskuksen eteläisen Suomen, pääkaupunkiseudun, vastavoimaksi. Pohjois-Pohjanmaan on oltava jatkossakin alue, jonne on hyvä muuttaa ja jäädä, jossa tuntuu turvalliselta perustaa perhe, kasvaa ja vanheta. Tarvitsemme Pohjois-Pohjanmaata, jossa työelämän imu ja osaamistaso ovat vahvat ja kulttuurielämä virkeä. Elinvoimainen, inhimillinen Pohjois-Pohjanmaa osaa ottaa kiinni osaajistaan ja heidän perheistään.

Pohjois-Pohjanmaa on Pohjoisen Suomen koulutus- ja osaamiskeskittymä, jonka vankan perustan luovat yliopistomme ja ammattikorkeakoulumme. Osaamme tutkia ja innovoida, ja esimerkiksi Oulun seudulla panostetaan merkittävästi tutkimus- ja kehittämismenoihin.

Saavutettavuudella on sanana aivan toinen merkitys pohjoisessa. Toimivat ja jouhevät liikenne yhteydet niin ihmisille kuin tavaroille ja teollisuudelle ovat elinvoimamme perusedellytys. Suomen ensimmäiset ratayhteydet rakentuivat 1800-luvulla ennen kaikkea kehittyvän teollisuuden ja silloisten Suomen suurten kaupunkien yhteyteen. Ouluun kiskot ylsivät vuonna 1886. Sähköistystä saimme odottaa seuraavat sata vuotta. Tiedän, että Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää meidän alueen poliitikkojen tavoin höyrykattilassa painetta yllä, jotta radan muuttamisessa kaksoisraiteeksi selvittää vähemmällä odotuksella.

Pohjois-Pohjanmaa ei ole koskaan jäänyt odottamaan pakkoa digiloikatakseen. Olemme tottuneet vuosikymmenten saatossa hyödyntämään rohkeasti uutta teknologiaa ja hakemaan samalla myös kumppanuuksia. Korona on horjuttanut paikkasidonnaisuutta entisestään ja esimerkiksi etäyhteydet alkavat olla valtaosalle valtavirtaa. Uskon, että olemmekin tässä murroksessa vahvoilla niin tekijöinä kuin teknologian hyödyntäjinä.

Hyvät ystävät,

Pohjois-Pohjanmaan luonto on kauneudessaan vertaansa vailla. Alueellisesti maakuntamme on maan toiseksi suurin ja yltää halki Suomen, lännestä itään. Kymmenen virran maa ei syyttä ole maakuntalaulumme. Koulussa oma sukupolveni pänttäsi maantiedon tunnilla ”Oulu-Siika-Pyhä-Kala”. Luulenpa, että tämä jokirimpsu on täälläkin monelle tuttu. Virtavesistä, järvistä, soista ja meriluonnosta maisemat vaihtuvat itään mennessä ylängöiksi. Myös metsämaita meillä riittää niin suojeltavaksi kuin tuomaan leivän pöytään. Jokainen, joka lähtee kiertämään tuoretta Pohjolan rengastietä menettää varmasti sydämensä näille maisemille ja niiden moninaisuudelle.

Pohjoinen luontomme on kuitenkin myös herkkä. Ilmastonmuutoksen edessä juuri pohjoiset alueet ovat erityisen haavoittuvaisia. Me kohtaamme ilmastomuutoksen vaikutukset nopeammin ja voimakkaammin, siksi meidän on oltava myös toimissamme nopeampia ja tavoitteissamme voimakkaampia. Ilmastonmuutos on vakava asia ja se koskettaa meitä kaikkia. Ymmärrän huolen ja tuskan, jota etenkin nuoret kokevat. Toivottomuudelle ei pidä kuitenkaan antaa jalansijaa. Sen sijaan meidän on rakennettava ratkaisuja, joilla vastaamme ilmastomuutokseen ja luomme turvaa ja tulevaisuutta. Oikeudenmukainen siirtymä turvaa parhaalla mahdollisella tavalla onnistumistamme. Muutoksen on oltava hallittu ja muutosturvaa on löydyttävä heille, joiden arki ja toimeentulo joutuvat mukautumaan.

Kolmanneksi toteankin, meidän on vastattava ilmastomuutokseen rohkeasti. Suomen vaikutusvaltaisimpiin YK-virkamiehiin kuuluva Maailman ilmatieteen järjestön pääsihteeri Petteri Taalas käy teoksessaan *Ilmastonmuutos ilmatieteilijän silmin* lävitse ilmastomuutosta. Hänen pääviestinsä on, että ilmastomuutosta on torjuttava kiireesti, keinot tarkoin harkiten. Keskeisimmäksi kysymykseksi Taalas nostaa fossiilienergian käyttöön puuttumisen. Tässä murroksessa Pohjois-Pohjanmaa on valinnut olla rohkeasti osana ratkaisua.

Puhuessamme fossiilisten korvaamisesta, on Pohjois-Pohjanmaalla Suomessa ja koko Euroopassa tärkeä rooli. Suomen sisällä siirtymä esimerkiksi fossiilivapaan teräksen tuotantoon SSAB:n Raahan tehtaalla on tavoite, jota on syytä vauhdittaa. Nykyisellään tehdas tuottaa noin 7 prosenttia kaikista Suomen hiilidioksidipäästöistä ja viidesosa päästökauppasektorin päästöistä. Toisaalta Pohjois-Pohjanmaalla tuotetaan 40 prosenttia Suomen tuulivoimasta ja Pohjois-Pohjanmaan liiton

TUULI-hanke tekee alueellamme tärkeää työtä tuulivoiman eteen. Oulun yliopista kuulimme juuri viime kuussa rohkaisevia uutisia siitä, kuinka yliopiston tutkimusryhmä kehittää hiilineutraalia vedyn tuotantoa ilman sähköä, valokatalyysillä auringon valon avulla. Onnistuessaan tämän teknologian kehittäminen olisi nobelin arvoinen suoritus.

Hyvät ystävät,

Pohjois-Pohjanmaan liitto on linjannut strategisiksi tavoitteikseen olla 1) pohjoisen vastuullinen vaikuttaja – kansallisesti ja kansainvälisesti, 2) olla tulevaisuuden rakentaja ja tiedolla johtaja sekä 3) olla innostuneiden osaajien yhteisö. Suuresti arvostamani oululainen poliitikko, ministeri Liisa Jaakonsaari on puhunut siitä, miten kasvukeskusten vetovoimaisuuskeskustelussa pitää osata katsoa ja hakea oikeat verrokki. Pohjois-Pohjanmaalla hän näkee alueellista potentiaalia, joka kantaa maakuntamme ja myös maamme rajojen ulkopuolelle asti. Liisa toteaa kirjassaan *Tarkoitus*, että ”Oululle ei riitä asema Pohjois-Suomen pääkaupunkina, vaan Oulu haluaa olla koko pohjoisen Euroopan pääkaupunki. Hampurissa, Tukholmassa tai Helsingissä ei ehkä ole vielä kuultu tätä uutista, mutta he tulevat sen kuulemaan, kun Oulun hanke tulla valituksi Euroopan vuoden 2026 kulttuuripääkaupungiksi saa ilmatilaa. Tuo status olisikin oikein mieskuoro Huutajien ja ilmakitaran soiton maailmanmestaruuskisojen kotipaikkakunnalle”.

Ministeri Liisan vuonna 2018 kirjoittamat sanat tuntuvat nyt kolme vuotta myöhemmin osuneen lähes profetian tavoin kohdilleen. Oulu toden totta on Euroopan kulttuuripääkaupunki vuonna 2026.

Kulttuuripääkaupunkivuosi tarjoaa koko pohjoiselle Suomelle täysin ainutlaatuisen paikan koko Euroopan valokeilassa. Oulu ei nauti voitosta yksin, sillä pohjoisen tapaan myös kulttuuripääkaupunkihanke on laajan yhteistyön tulos, koko maakunnan voimainponnistus. Vuoteen on Oulun lisäksi sitoutunut 32 pohjoisen Suomen kuntaa ja kaupunkia. Tämä pohjoisen yhteinen projekti on konkreettinen esimerkki siitä, mitä alueellisella yhteistyöllä voidaan parhaimmillaan saavuttaa.

Odotan innolla paitsi vuotta 2026, myös kaikkia tulevia vuosia, joina pääsemme osoittamaan millainen voima pohjoinen yrittelijäisyys, avoin rohkeus ja laaja-alainen yhteistyö ovat.

Lämpimästi onnea Pohjois-Pohjanmaan liitto, eläköön Pohjois-Pohjanmaa!